

לכבוד... קיבלתי מכתבך הנעים ושם הקשית קושיא חזקה מדוע אמר אחשוורוש עד חצי המלכות, שלא תבקש על בנין בית המקדש, אם בין כך הוא אמר להשמיד את כל היהודים א"כ מי צריך בית המקדש. ויתכן, דהרי המשתה היה בחודש ניסן והגזירה היה על חודש אדר, והיה כמעט שנה, ובזמן הזה אפשר לבנות בית המקדש, אבל אדרבה, זה עצמו יהיה סיבה לבטל את הגזירה, שיהודים יבואו לבית המקדש לבנות ולהתחנן זה הרי יפיל מלכותו.

אבל חשבתי בעוד אופן, שהרי כתוב "אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם" יש שבועה שה' לא יעשה ח"ו כליה (ב) עם ישראל, ובגמרא איתא גמירי דלא כלה שבטא ואין ציבור מת, ומסתמא המן שכל כך עבד על כל פרטי הקיום של עם ישראל ידע את זה, וזה היה ברור שלא יצליח להשמיד כל היהודים שלא ישאר שריד ופליט ח"ו, שהרי ודאי שרבים ינצלו, וכמ"ש והיה המחנה הנשאר לפליטה, אבל הגזירה היתה נוראה, שהרי מספיק אם ח"ו חמישים אחוז יהרגו, וכל יהודי הוא בספק סכנה, ועל כן כיון שברור שישארו יהודים לכן לא רצה שתבקש על ביהמ"ק.

ובזה הבנתי בס"ד מש"כ ליהודים היתה אורה וכו' ואמרו חז"ל אורה זו תורה שמחה זה יום טוב ששון זה מילה ויקר אלו תפילין, ורש"י כתב שגזר על מצוות אלו, ובאמת, לא מצאנו בשום מקום שגזר על מצוות אלו, ויתכן שהמן הרשע היה מחושבן היטב מה שרוצה לעולל לעם ישראל והוא תכנן גם מה שיקרה אחר כך, דהנה בשואה האחרונה שעם ישראל עבר, באמת גם אלו שנצלו בסוף אבל הם נהיו שכרי כלי, כמה אנשים רח"ל נחלשה אמונתם (ולעומת זאת היו כאלו שדוקא התחזקו), והנה אחרי צרות איומות של להשמיד ולהרוג ולאבד הרי גם הנשארים הם צריכים חיזוק בעיקר בארבע מצוות אלו, א. תורה, שהרי הם למדו שאם קול יעקב נשמע אין ידי עשיו שולמות, וכשרואים ידי עשיו הרי נחלש כח התורה, ב. יום טוב, כבר אין שמחה ביום טוב, מי יוכל לשמחה. ג. מילה, כל ענין ברית מילה שזה ברית עם הקב"ה ואנו עם הנצח עם הנבחר, אבל שרואים דוקא עם ישראל כל כך מוכה הרי זה מחליש את הששון של הברית, ד. תפילין, הרי תפילין צריך לתת פחד על כל האומות, וראו כל עמי הארץ וכו', וכאן רואים את ההיפך, אם כן זה מה שרצה שגם הנשארים יהיו שכרי כלי שלא ירצו לקיים את התורה, את היום טוב, את המילה ואת התפילין, וזה נקרא שגזר על זה, ולכן עכשיו שהיה גם התחזוק בעיקר בתורה שיהיה אורה ולא יוכל לשלום, ביום טוב שיהיה שמחה, ובמילה שיהיה מתוך ששון, שזו שמחה פנימית, ותפילין שיהא יקר, לייקר את האות שלנו. ועיין בזה.

¹ את המכתב הנפלא הזה כתב הגאון רבי אברהם יצחק (בן חנה מערא) ברזל שליט"א לרפו"ש לפני כמה שנים לצעיר אחד, (ובמקום גדולתו אתה מוצא ענותנותו שהשיב מכתבים ארוכים ומכובדים לצעירים). מסתמא לא היתה כוונתו שיתפרסם, וכתב בצורה פשוטה ועממית. אבל פטפוטיא דאורייתא טבין, על כן לזכותו נביא את הדברים.